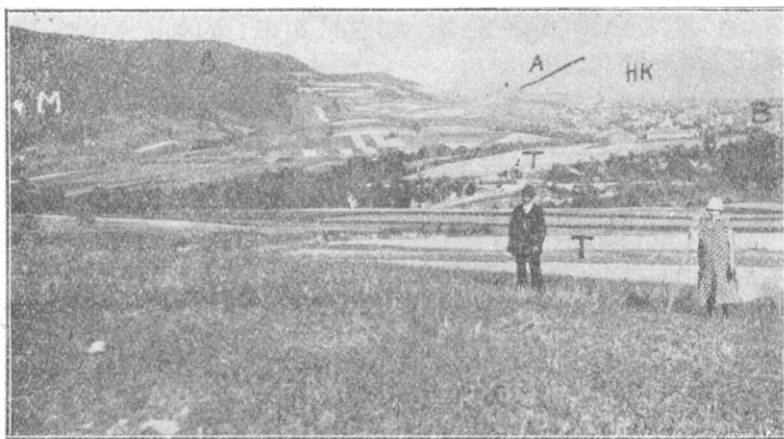

SZÉKELYSÉG

A SZÉKELYFÖLDET ÉS NÉPET ISMERTETŐ HAVI FOLYÓIRAT

Szerkesztő
BÁNYAI JÁNOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Odorhei.

Fehér andezit homokból álló terrász a Büdöshely nyugati oldalán.

Előtérben Bucsád község (B), a terrászon (T). A=andezitláva, HK=kárpáti homokkő alaphegység. M=fehérmészuffafolt.

Erdélyi Turista kliséje.

Bányai J. felv.

Irodalmi termékeink öntudatos gyűjtését vajmi ritkán látjuk. Pedig tény az, hogy a könyvtár a tulajdonos lelki tükre. Vajjon hány helyen találjuk meg szép sorba rakva a székely íróink műveit és a Székelyfölddel foglalkozó munkákat? Viszont vajjon hány kereskedő tartja azokat állandóan raktáron? Vagy hány székelyföldi lap- és könyvkiadó tartja kötelességének hogy »köteles példányt« adjon le egy helyi tekintélyesebb könyvtárnak s főként a Székely Nemzeti Múzeumnak, ahol azok együtt kellene legyenek. Nemcsak azért, hogy legyen idehaza is egy hely, ahol sajtótermékeinek megtalálhatók, hanem ezt a kiadók okos belátása is megkövetelné. Bizony sokszor megtörténik, hogy az általunk őrzött példányok elkallódnak, s mekkora megnyugvás, ha van hová fordulni szükség esetén!

ELŐFIZETÉS az 1935 évre: 100 Lei. (Kedvezményes 60 Lei) Magyarországiak befizetéseit (5—4 P.) elfogadja a Studium könyvkereskedés Budapest, IV, Kecskeméti-u. 8.

Akik január 1-óta nem fizettek, legyenek olyan jók és az 1-ső számon feltüntetett hátrálékaikat egyenlítsék ki.

Előfizetések beküldését kérjük!

Irodalom—Lapszemle.

A magyar rovásírás c. alatt jelent meg *Németh Gyula* újabb összefoglaló munkája a M. Tud. Akadémia kiadásában. Lényegét a székelyföldi adatok feldolgozása képezi s ezért érdekel közelebb minket. (1934 32, 1, 7 ábra és VII. táblamelléklettel. Ára 1 P. 50.)

A csikofelnei Szent János templomról jelent meg *Vámszer Géza*-nak a csiki régi templomok monografikus első feldolgozása. A lelkiismeretes szép munka nemcsak az adatok rengetegét hozza felszínre, hanem igen jó mintául szolgál hasonló munkálatokhoz. A gazdagon illusztrált szép kiállítású közlemény a Debreceni Szemlében s annak különlenyomataként önállóan is megjelent (1934 8. sz.) Az arra hivatott szerzőtől várjuk a többiek közreadását is! Örömmel értesülünk, hogy az értékes füzetet a templom renoválási költségeinek a fedezésére nagyobb összeggel váltották meg sokan s így remény van arra, hogy a község pénzbeli és közmunka támogatásával az a közel jövőben sikerülni is fog.

Erdélyi Múzeum (1934 7—14 sz.) minket érdeklő közleményei *Kristóf Gy. dr.* közleménye Szabolcska Mihály székelyföldi lelkészkezdéséről. *Bányai J.*: A székelyföldi ásványvizekről. *Bitay Á. dr.* a csikból Moldovába menekült Zöld Péter plebános életéhez ad közelebbi adatokat. *Bitay* ir szintén a »Gelence« helynévről. *Józsa J.*: A Tökli-féle mozgalom hatása Székelyudvarhelyen.

A székelység és a dunántúli magyarság kapcsolatairól ír a Vasi Szemlében *Beke Ödön*. (Erdélyi Múzeum. Melyik szám?)

Galla Ferenc: A csiksomlyói Ferencrendi kolostor viszontagsággal Bethlen Gábor idejében c. közleménye a gróf Klebelsberg Kunó Magyar Történetkutató Intézet Evkönyvében jelent meg. (1934 443 l.)

Unitárius indulóra hirdet pályzatot az Egyetemes Unitárius Lelkészkör. 1050 lej a szövegre és ugyanannyi a zenei részre a pályadíj. Pályamunkák beküldendőek Pál Dénes elnöknek, Şimoneşti jud. Odorhei, 1935 szept. 30-ikáig.

Jakab Elek élete c. munkájával az Unitárius Irodalmi Társaság 1000 lejes szorgalmi díját nyerte el Buzogány Kálmán háranglabi unitárius lelkész.

Böloni Farkas Sándor: Utazás Észak Amerikában c. művének jubileumi III. kiadása dr. Kiss Elek szerkesztésében megjelent s megrendelhető az Unitárius Evangélium szerkesztőségében. (Cluj Str. Baron L. Pop 2. Ára 55, finomabb papíron 120 lej).

Lyka Károly a kiváló műkritikus *Székely Bertalan* nagy festőművésznünk 100. születési évfordulója alkalmával méltatja alkotásait. (Uj Idők 22 sz.)

Lármafa.

Elekes Dezső dr. a Magyar Statisztikai Társaság főtitkára egyetemi magántanár lett.

Kőrösi Csoma Sándor emlékét örökitette meg az olasz akadémia a most kiadott II. kötetében, amelyet a nagy tudós honfitársunk tiszteletének szentel.

A székely kaláka Pesten elért nagy sikertű bemutatója után több ízben került előadásra a székely anyavárosban is meglepve a helybelieket is az ügyes együttes által felújított székely táncok bemutatásával. Ez alkalommal a Satul Mic szereplőihez bevezető előadást *Nyirő József* tartott s *B. Sólyom Edith* énekelt törölmetszett székely nótákat *Sz. Horváth L., dr. Keresztes K. és Tiboldi J.* feldolgozásaiból. A csoport vezetője, Kiss István a táncokat ismertette.

Geley József szegedi egyetemi tanár az állattani kutatásait közlő 62 munkájával megnyerte a Marcibányi mellékjutalmat a Tudományos Akadémián.

A székely témák feldolgozásának végre elértünk ahhoz az állapothoz, amit rég kívánatosnak tartottunk. Innen az anyaföldből kell azoknak kiindulniok, mint ahogy azt megmutatta a *Nyirő—Keresztes Julia szép leány*, s *Révay Gy.: Egyszer egy királyfi* feldolgozásai. Legujabban szerencsés kézzel nyultak a hazai témákhoz *dr. Gál Alajos* szövegíró (Gheorgheni) és *dr. Dávid István* zeneszerző (Tg. Secuesc), akiknek a 3 egyfelvonásosát *Székely guzsalyos* címen (Az uraknak egy csepp esze sincs. A levél, Tehetségek előre) nagy sikerrel adta elő máj. 24 én a cluji színház. Szerzők jól ismertek nemcsak idehaza, hanem szélesebb körben is s nagyon örvendünk, hogy a hazai izt belevitték a témáinkba, amelyet külső feldolgozó sohasem tud úgy visszaadni! (Szeretnők valamennyit kiadva látni!)

Az unitáriusok püspöke Dr. Boros György most látogatta meg a homoródmenti hiveit.

Gál Lajos a däneşti (j. Ciuc) származású atléta Románia ez évi nagy sport díját kapta meg. Az Athénben rendezett versenyen maratoni futás bajnokságát több ízben megszerezte.

Székely népművészeti muzeum alakult a kiváló építőművész Torockói-Wigand Ede adományából Budapesten. (Szentháromság tér 3.)

Vákár Vilmosnak Székely tüzek című 3 felvonásos jutalmazott szindarabbját, most fogadták el előadásra a pesti színházak.

Vleji româneşti in seculme c. alatt hirdet pályázatot N. Creţu tanár (Tg. Mureş) 20.000 lej jutalom kitűzésével. Benyújtandó 1935 szept. 1 ig.

Női gazdasági és háztartási tanfolyamot rendez az idén is jul. 21—aug. 25 közt az I. G. Duca-i gazdasági iskola.

Székelyföld kutatása.

Popa T.: Monografia oraşului Târgu Mureş c. alatt egy szép, vaskos és képekkel is gazdagon diszitett kötetben (342 l. 39 kép) ismerteti a szerző románul a várost. A történelmi rész a legerősebb a munkában, s a városiakon kívül sok részletes adatot tartalmaz az egész Erdélyre vonatkozóan. A román tudom. akad. Gh. Asache díjjal tüntette ki. (Corvin ny. 1932. Ára 80 lej.)

Szunyogokozta (*Oligotrophus pantelli Kieff.*) érdekes 3 levelű csészéhez hasonló gubacsait találtuk a borókán a Sutában (Mercurea Ciuc) és a Rezen (Cădişeni mellett.)

A fekete gólya csiki előfordulásáról ad hirt *Aladits Zoltán* erdőmérnök, ki a Bogáti domb alatti mocsaras terület fölött látta szállani.

Csapadékmérőt állított fel *Jakobi Viktor* főmérnök a Hargita nyugati oldalán a lókodi erdőőri ház fölött. A Kárpáti részen az Egyeseknél 1540 m. magasságban pedig az EKE csiki osztálya szervezte meg a csapadékmérést. *Târgul Secuescen dr. I. Dienes Ödön* végez csapadékmérést többféle meteorologiai megfigyeléssel együtt. Eredményeit hetenként közli a Székely Ujságban.

Cantuniari — Streckeisen — Pascanu: A bucsadi (Tusnádfürdőtől nem messze) levő andezites kőbánya vizsgálatainak adatait közlik. (Studiu al carierei lor de andezite şi andezite bazaltice dela Bicşadul Oltului. (Előadás a bucureştii földt. int. 1931 XII. 18 iki üléséről).

Etnographia és Értesítő hozza a csiki tekenyőgordon ismertetését Domokos P. leírásában. Érdekes az »agos« (szőresen született) gyermek megfőzésének az ismertetése Nyáguj Györgyné 70 éves erdővidéki asszony elmondása alapján (184. 1861.) A pásztor és a kégyő c. gyimesi népmesét közli még le egy csángófiu elmondásának a hü visszadásával. (180.) Lükő G. a moldvai csángók régimódi méhészetét és a kendermunkájukat írja le. (961)

Befizetések az 1934 évre Helyből; Becsek Aladár, Pop Aurel dr. Schwächter Jenő, Lányi Ferenc, Lőrinczy Béla, Pálffy Sándor. — *I. Gh. Ducáról*: Útő Lajos, Jakab János. — Lőrinczy István dr. Aita Maze. — Bálint Jakab Crişeni. — Hirsch Hugó dr. Mercurea Ciuc — Simó János Măişeni.

Előfizetések 1935-re Helyből; Bende Vilmos, Györffy István, dr. Hartwig István (2 példány), Ilorváth Endre 30, dr. Pál Gyula, Szabó János. — *I. G. Ducáról*: Kaszinó, Népbank. — *Sánmarlinból*: Baka János, Hamsea Ioan. — *Sfântu Gheorgheről*: Benedek Tivadar, Csiky Béla, dr. Csutak Vilmos, Gábos Győző, László Ferenc, László Ilona, dr. Kovásznay Gábor. — *Tg.-Muresről*: EKE osztálya Egey Jenő. — Bálint Vilmos Tomeşti (2 p) — dr. Fosztó Béla Filia. — Hirschfeld Miksa Racoşul de Jos — János József Sânsieni. — Erdélyi Samu Crăciunel. — Gál Sándor Mercurea Ciuc (2 példány). — Molnár Antal Baraolt 30.

1934 és 35 évekre: Biró Lajos Goagiu. — dr. Kóbor József Sibiu, — Szabó László Icăfălcu.